

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VIIA-1797/2024

Zagreb, 19. travnja 2024.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za rješavanje izbornih sporova, u sastavu sudac Goran Selanec, predsjednik Vijeća, te suci Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, odlučujući u izbornom sporu o žalbi za zaštitu izbornog prava Paole Horvat Sovilj, kandidatkinje na listi Radničke fronte - RF u V. izbornoj jedinici, na sjednici održanoj 19. travnja 2024. jednoglasno je donio

ODLUKU

Odbija se kao neosnovana žalba Paole Horvat Sovilj podnesena protiv rješenja Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske klasa: UP/I-012-01/24-05-7, ur. broj: 507-03/02-24-2 od 15. travnja 2024.

Obrazloženje

1. Paola Horvat Sovilj, kandidatkinja na listi Radničke fronte - RF u V. izbornoj jedinici (u daljnjem tekstu: žaliteljica) podnijela je žalbu protiv rješenja Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: DIP) klasa: UP/I-012-01/24-05-7, ur. broj: 507-03/02-24-2 od 15. travnja 2024.

Osporenim rješenjem DIP-a odbačen je kao nepravovremen prigovor žaliteljice na neprimjerenost pojedinih biračkih mjesta određenih za provedbu izbora zastupnika u Hrvatski sabor 2024.

2. Žaliteljica u žalbi obrazlaže razloge podnošenja prigovora i žalbe:

"I. Podnositeljica je dana 13. travnja 2024. putem elektroničke pošte podnijela prigovor Državnom izbornom povjerenstvu u kojem osporava primjerenost pojedinih biračkih mjesta za parlamentarne izbore 2024. pozivajući se na članak 41. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske, obzirom da je su pojedina biračka mjesta locirana u prostorima Katoličke crkve. U prigovoru se podnositeljica kritički osvrnula na *Obvezatne upute broj Z XI o uvjetima u pogledu prostora koji se određuju kao biračka mjesta i načinu uređenja biračkog mjesta* ('Narodne novine' 33/2024) od 20. ožujka 2024. kao nedovoljno definiranih, iz čega proizlazi nemogućnost postizanja odgovarajuće razine, transparentnosti, a čime se narušavaju zahtjevi vladavine prava. Neprecizno definiranje uvjeta onemogućava provjeru zakonitosti postupanja, provjeru kvalitete i nepristranosti odabira lokacija, čime se otvara prostor za neustavnu provedbu izbora.

(...)

15. travnja 2024. Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske elektroničkim putem dostavilo je osporavano Rješenje u kojem ne adresira niti jedan navod prigovora već ga odbacuje temeljem nepravodobnosti.

(...)

II. Podnositeljica smatra kako je navedenim rješenjem od 15. travnja 2024. godine Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske prekršilo odredbe članka članka 3., članka 5., članka 19. stavka 1. i članka 41. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

Članak 3. Ustava Republike Hrvatske propisuje sljedeće: *'Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske'*. Vladavina prava i demokratski višestranački sustav predstavlja najviše vrednote ustavnog poretka ove države. Obzirom da pobijano Rješenje ne ulazi u meritum prigovora koji je izrazito ozbiljne prirode već odbacuje prigovor kao nepravodoban, podnositeljica smatra da takvo postupanje pridonosi pravnoj nesigurnosti. Naime, isto tijelo je 2003. godine postupajući u predmetu iste prirode, pod istim uvjetima nepravodobnosti odlučilo pozitivno o tadašnjem prigovoru te *Odlukom o zabrani uspostave biračkih mjesta u crkvama i drugim vjerskim objektima* od 20. studenog 2003. godine izmjestilo sporna biračka mjesta na druge lokacije samo četiri dana prije održavanja izbora. I tada je na snazi bila odredba članka 98. stavka 1. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor o vremenskim rokovima od 48 sati, ali je zbog iznimne važnosti predmetnog prigovora udovoljeno traženju. Ovakvo različito rješavanje u istim stvarima nije u skladu sa zahtjevom vladavine prava postavljenih u članku 3. Ustava RH iz razloga stvaranja pravne nesigurnosti u vrlo ozbiljnim pravnim pitanjima.

Članak 5. Ustava Republike Hrvatske propisuje sljedeće: *'U Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi i s Ustavom i sa zakonom. Svatko je dužan držati se Ustava i zakona i poštivati pravni poredak Republike Hrvatske'*. Obzirom da je Državno izborno povjerenstvo RH odabralo lokacije prostora u vjerskim objektima te objektima koji su u nadležnosti vjerskih udruga, podnositeljica smatra da ovo tijelo nije djelovalo u skladu s ustavnim odredbama o odvojenosti crkve od države, a nakon prigovora o navedenom, propustilo je ispraviti neustavnost na popisu biračkih mjesta objavljenom na svojoj mrežnoj stranici www.izbori.hr. Podnositeljica smatra da doseg načela ustavnosti definiranog člankom 5. Ustava RH svakako pokriva i postupak prilikom odabira lokacija biračkih mjesta.

Članak 19. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske propisuje sljedeće: *'Pojedinačni akti državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti moraju biti utemeljeni na zakonu.'* Podnositeljica smatra da doseg ustavnog načela zakonitosti obuhvaća ovaj predmet u smislu u kojem se *Obvezatne upute broj Z XI o uvjetima u pogledu prostora koji se određuju kao biračka mjesta i načinu uređenja biračkog mjesta* smatraju nedovoljno definiranim iz razloga što odabir lokacija nije osiguran objektivnim i unaprijed znanim kriterijima. Državno izborno povjerenstvo RH propušta izričito izuzeti mjesta u vjerskim objektima iako bi zbog toga moglo doći do politički neprihvatljivog pritiska na birače od strane institucija koje se po prirodi svojeg poslanja nikako ne bi smjele miješati u državnu politiku. Ono također propušta donijeti objektivne i precizne kriterije kojima bi se osigurali uvjeti za zaštitu privatnosti ili normativi veličine prostorija na biralištima kada nije moguće obaviti izbore u javnom prostoru pa se obavljaju u privatnim kućama. Iz navedenih razloga izostaje i mogućnost provjere zakonitosti postupanja u trenutku konzumiranja biračkog prava kao najvažnijeg procesa državnog suvereniteta te tako dovodi u pitanje temeljnu demokratičnost, što je nedopustivo.

Članak 41. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske propisuje sljedeće: 'Sve vjerske zajednice jednake su pred zakonom i odvojene od države.' Vodeći se ovom ustavnom odredbom o odvojenosti crkve od države, podnositeljica je podnijela prigovor jer smatra da je neprihvatljivo biračka mjesta određivati u vjerskim objektima i njihovim drugim prostorima, posebno ističući primjer birališta Lobarika u općini Marčana, a koje je smješteno u župnu kuću, iako se preko puta nalazi područna škola koja je u svakom smislu primjerenija lokacija za biračko mjesto. Hrvatska Biskupska Konferencija (HBK) je i 2003. godine svojim otvorenim pismom davala instruktivne napomene u kojem smjeru je Crkvi poželjno da građani glasaju, a ove godine je okupila i novinare te javno i bez zadržke pred kamerama obznanila izjavu pod nazivom *Očuvati dostojanstvo politike i ustavnopravni poredak države* gdje se ponovno instruiira građane kako i za koga glasati. Ovakvo zadiranje Crkve u državno-politička pitanja je nedopustivo! U zadnje vrijeme svjedočimo intenzivnom kršenju Ustava od strane raznih aktera, međutim reakcija stručne javnosti, ali i samog Ustavnog suda, sporadična je i selektivna te ne adresira sve relevantne slučajeve ove iznimno štetne pojave. Politika popuštanja koja se godinama vodi u pogledu Crkve dovela je do izrazitog zamaha crkvenog utjecaja na sva državna pitanja, što je direktno oprečno ustavnoj odredbi o odvojenosti crkve od države te podnositeljica smatra kako je nužno poduzeti mjere za zaštitu od protuustavnog djelovanja prilikom provođenja parlamentarnih izbora. Biračko pravo esencijalni je zalog demokratskog društva i ako se u ovom dijelu dozvoli protuustavna manipulacija, ugrožena je sama demokratičnost države. Podnositeljica apelira na cijenjeni Sud da kao čuvar Ustava i ustavnog poretka te zaštitnik vladavine prava postupi u interesu svih građana i države te poništi sve izborne radnje i odluke koje dovode do povrede ustavnosti i zakonitosti."

3. DIP je stajalište o nepravovremenosti prigovora žaliteljice obrazložio ovim razlozima:

"Državno izborno povjerenstvo zaprimilo je, putem elektroničke pošte, 13. travnja 2024. prigovor Paole Horvat Sovilj, kandidatkinje na listi Radničke fronte - RF u V. izbornoj jedinici (dalje: podnositeljica prigovora) na neprimjerenost pojedinih biračkih mjesta određenih za provedbu izbora zastupnika u Hrvatski sabor 2024.

Prigovor je nepravodoban.

Člankom 98. stavkom 1. Zakona, između ostalog, propisano je da se prigovor u postupku izbora za zastupnike podnosi Državnom izbornom povjerenstvu u roku od 48 sati računajući od isteka dana kad je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor.

Biračka mjesta, određena za provedbu izbora zastupnika u Hrvatski sabor 2024, (dalje: izbori), objavljena su na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr 5. travnja 2024. te su na taj način i od toga dana podaci o svim biračkim mjestima određenim za provedbu navedenih izbora dostupni zainteresiranoj javnosti.

Od isteka dana objave biračkih mjesta na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva, dakle od isteka 5. travnja 2024., u smislu članka 98. stavka 1. Zakona, počeo je teći rok za podnošenje prigovora na biračka mjesta određena za provedbu izbora.

Rok za pravodobno podnošenje prigovora na navedena biračka mjesta istekao je 7. travnja 2024. u 24,00 sata.

Uvidom u prigovor na biračka mjesta određena za provedbu izbora utvrđeno je da je podnositeljica prigovora podnijela prigovor Državnom izbornom povjerenstvu, putem elektroničke pošte, 13. travnja 2024. u 9,58 sati, dakle izvan roka propisanog člankom 98. stavkom 1. Zakona.

Slijedom navedenog, Državno izborno povjerenstvo na osnovi članka 98. stavka 2. Zakona odlučilo je kao u izreci ovoga Rješenja."

Žalba nije osnovana.

4. Članak 98. stavak 1. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor ("Narodne novine" broj 116/99., 109/00., 53/03., 69/03. - pročišćeni tekst, 167/03., 44/06., 19/07., 20/09., 145/10., 24/11., 93/11., 19/15., 104/15. i 98/19.; u daljnjem tekstu: ZIZHS) glasi:

"Članak 98.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za zastupnike podnosi se Državnom izbornom povjerenstvu u roku od 48 sati računajući od isteka dana kad je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor.

(...)"

5. Polazeći od žalbenih navoda, obrazloženja osporenog rješenja DIP-a i dostavljene dokumentacije, Ustavni sud ocijenio je da je osporeno rješenje doneseno u skladu s mjerodavnom odredbom ZIZHS-a.

Žaliteljica u ustavnosudskom postupku ne osporava da nije pravovremeno podnijela prigovor DIP-u, već smatra da je njezin prigovor suštinske naravi i da se ne može primijeniti članak 98. stavak 1. ZIZHS-a.

Međutim, Ustavni sud i u ovom konkretnom slučaju ponavlja svoje ranije iskazano stajalište da za izborne postupke vrijedi načelo po kojem su ti postupci strogo formalni. Stoga i pravna zaštita u tim postupcima podliježe strogim formalnim pravilima (usp. odluke broj: U-VIIA-4346/2007 od 29. studenoga 2007. i U-VIIA-1148/2016 od 15. ožujka 2016., obje na www.usud.hr), zbog čega je predmetna žalba neosnovana.

6. Slijedom navedenog, na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i članka 87. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), odlučeno je kao u izreci.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
dr. sc. Goran Selanec, v. r.

Dostava:

1. Paola Horvat Sovilj
Nehajeva 4, 47000 Karlovac
email: horvat.sovilj@gmail.com
2. Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske
Visoka 15, 10000 Zagreb
- na spis klasa: UP/I-012-01/24-05-7, ur. broj: 507-03/02-24
3. Centar za evidenciju i dokumentaciju Suda
4. Spis

Suglasnost ovog otpravka s izvornikom ovjerava
Pomoćnica glavnog tajnika Ustavnog suda
za ustavnosudsko poslovanje

Vladimira Vodanović

